

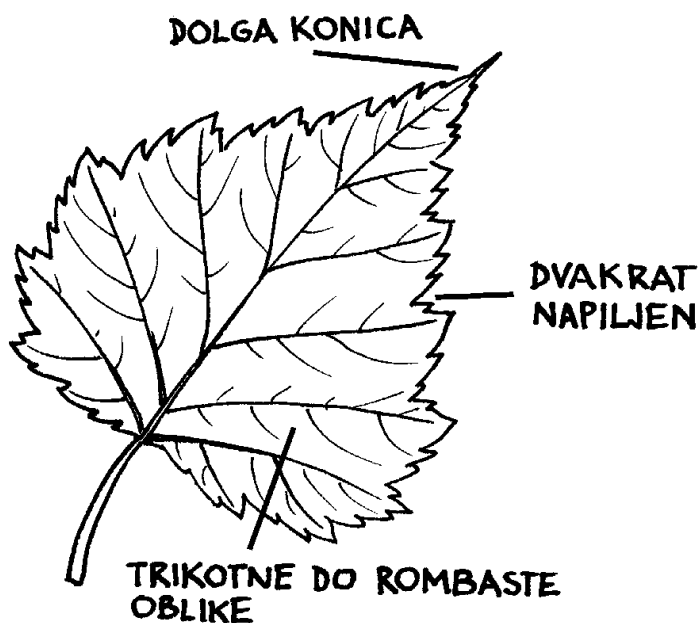
Breza

Breza je svetlo-ljubno listopadno drevo z višino do okoli 25 m. Glavne veje so pokončne. Manjše veje, šibe, so upognjene proti tlam. Na mladih vejah najdemo smolnate bradavice. Listi so trikotne do rombaste oblike.

Majhne plode s prosojnimi „krili“ razširja veter. Značilno je belo lubje, ki potemni, razpoka in se lušči z debla, ko se stara. Belo lubje odbija sončno svetlobo, kar pomaga brezi pri uravnavanju notranje temperature. Za belo barvo je odgovoren betulin, snov, ki je odgovorna za nekaj zdravilnih lastnosti breze.

Breze dočakajo starost do 120 let, kar za drevesa ni veliko. Razlog za „kratko“ življenjsko dobo je, da spadajo breze med pionirske vrste. To so nezahtevne rastline, ki rastejo tudi na slabih in suhih tleh. Iz odpadlega listja pionirskih vrst nastane humus za zahtevnejše vrste (npr.: bukev).

V Evropi živi okoli 150 vrst žuželk v simbiozi z brezo. Samice hrošča Brezovega zavijača prerežejo list in ga zvijejo. Nato odložijo jajčeca v zviti list, v katerem ličinke živijo, dokler se ta ne posuši in pade na tla. Nato živijo v tleh.

Breza in človek

Mlado brezovo listje in mlade veje uporabljamo za čaje in kopeli. Čaj iz brezovih listov odvaja vodo, kar razstruplja telo in blaži težave z ledvicami in mehurjem. Blaži tudi revmo. V kopeli pomaga pri težavah s kožo.

Za blaženje težav s kožo in hitrejšo celjenje ran lahko uporabljamo milo, ki vsebuje brezov katran (Birkenteer). To je smolasta snov, ki jo pridobimo pri segrevanju brezovega lubja in lesa brez zraka. V prazgodovini so z brezovim katranom izdelali puščice:

kamnito konico so z degetom prilepili na leseno paličico.

Arheološka posebnost so srednjeveška pisma na brezovem lubju, ki so jih našli v Rusiji, Belorusiji in Ukrajini. Najbolj znano najdišče pisem na brezovem lubju je rusko mesto Veliki Novgorod.

Črke so na notranjo stran lubja vrezali z ostrim predmetom. Iz brezovega šibja lahko naredimo domačo metlo, npr. za pometanje dvorišča.

